

“KENDİNİ FEDA ETME” DUYGUSUNUN TOPLUMSAL-NÖROBİYOLOJİK TEMELLERİ.. BU KONUNUN POZİTİVİST DÜNYA GÖRÜŞÜYLE VE İDEOLOJİYLE OLAN İLİŞKİSİ..

Münir Aktolga
Haziran 2014

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1
EVET; DUYGU NEDİR, DUYGULARIN NÖROBİYOLOJİK TEMELLERİ NELERDİR?	2
DUYGULARIN ORTAYA ÇIKIŞI - SİSTEM NASIL ÇALIŞIYOR?	3
TOPLUMSAL SİSTEM GERÇEKLİĞİ VE “KENDİNİ FEDA ETME” DUYGUSUNUN NÖROBİYOLOJİK TEMELLERİ..	4
PEKİ, İDEOLOJİ NEREDE VE NASIL DEVREYE GİRİYOR?	6
PEKİ YA DAHA ÖNCESİ.. YANİ, SINIFLI TOPLUM ÖNCESİ DURUM NEDİR?.....	8
BİLGİ TOPLUMUNA GİDEN YOLDA ARTIK HIÇBİR İDEOLOJİ İÇİN KENDİNİ FEDA ETMEYE GEREK YOKTUR!..	10
KÜRESELLEŞME SÜRECİ VE İDEOLOJİLERİN SONU.....	12

GİRİŞ

“İnandığın bir dava için, savunduğun bir ideoloji için ölümü göze almak”, “kendini feda etmek”; bunu, savunduğun “dava”nın -ideolojinin- inancın hedefe ulaşması için gerekli olan siyasetin aracı haline getirip başka insanlara da örnek bir davranış olarak sunmak, savunduğun “dava”nın -ideolojinin- inancın ne kadar “haklı” olduğunu ispat için kullanmak; kısacası, “kendini feda” anlayışı üzerine kurulu bir ruh haliyle, yaşarken ölümü kutsayan bir siyasetle hedefe ulaşmaya çalışmak..

Nedir bu meselenin aslı? Epeydir kafamı kurcalayan bir konu bu, ama bir türlü sıra gelmiyordu yazmaya!. Hani tamam, 11 Eylülcüler falan gibi, dini inançlarından dolayı “cennete gitmek için” bu yola girenleri anlıyorduk; çünkü insan, “kendi nefsiyle varolarak doğaya-ilahi dengeye (Allah’a) karşı başkaldırdığı için” “cennetten kovulmuştu”;¹ bu nedenle, “eğer nefsinin-yani kendini- yok ederse, bunun ödülü tekrar kaybolan o cennete -o ilahi dengeye, yani Allah’a- kavuşmak” olacaktı!.

Kollektif bir kimlik-irade yaratmaya çalışan belirli bir ideoloji uğruna (ki, bütün ideolojiler son tahlilde birer duygusal-inanç sistemleridir) “kendini feda etmeyi” de anlıyordunuz; çünkü, farklı nedenlerle olsa bile, ideolojilerin-inanç sistemlerinin hedefi de, son tahlilde gene o kendi nefsiyle varolmaya çalışan birey-insan değil miydi!. Bir sınıfın, ya da devletin bireylerin üstündeki varlığı bilincini yaratmaya çalışan ideolojiler, kolektivist dünya görüşüne ters düşen birey-insan anlayışına bu nedenle karşı çıkmazlar mıydı.. Çünkü onlar için de bireyin önemi yoktu, sınıf, ya da devletti varlığı önemli olan..

¹ Bütün hayvanlar, bitkiler ve de diğer nesnelere, bunların hepsi doğa'nın -doğal dengenin- bir parçası olarak „cennette“ bulunmaktadır. Sadece insandır ki, o da, „ne, neden, nerede, nasıl“.. sorularını sorarak bunlara cevap aramaya başladığı andan itibaren (yani, bilişsel faaliyette bulunmaya başladığı andan itibaren) bu doğal dengeden koparak „cennetten kovuldu“!.. Bu nedenle, bütün dinler „insanın tekrar cennete dönüşünün“ yolunun „çok fazla soru sorup bunlara cevaplar arayan o illetten-yani nefsinden kurtulmaktan“ geçtiğini söylerler. Tasavvuf dilinde „ölmeden evvel ölmek“, ya da „nefsini bilerek Rabbinin bilmek ve kendi varlığında yok olmak“ gibi bambaşka bir kontekste ifade edilen bu oluşum, ortodoks dinsel inanç sistemleri söz konusu olduğu zaman, nefsin -yani benliğin- Tanrı'yı temsil eden o mutlak denge içinde -onun için- „kendini, kendi maddi varlığını feda ederek“ yok etmesi şeklinde anlaşılır..

Kısacası, hangi türden olurlarsa olsunlar bütün ideolojilerin hepsi de bireyi yok sayan-yok etmeye çalışan bir anlayıştan yola çıkarlardı. Onlara göre en iyi birey, kendi varlığını, Allah için, veya, sınıfı, ya da devleti için feda edebilen (örneğin, “varlığım Türk varlığına armağan olsun” diyebilen) yok hükmündeki bireydir!.. Hatta, çoğu zaman bu noktada dini de yardımına çağıran -yedeğine alan- ideoloji, kollektif varoluş için kendini feda eden bireyin mükafatının cennet olacağını ilan etmekten de geri kalmaz!.

Derken, sonunda Erdoğan da bu kervana katılarak, “biz bu yola kefenimizi giyerek çıktık” demeye başlayınca (hatta, o meşhur “danışmanı”, “onu kefenli olarak gördüğünü” falan söylemeye başlayınca!!) “Allah Allah” dedim kendi kendime, “iş bu noktayageldi artık demekki; eskiden sadece “solcular” kefenle dolaşırlar sanırdık biz”! Bir yanda, iç ve dış dinamiklerin etkisi altında kendi doğal akışı içinde evrilen bir süreç vardı ortada; AK Parti’nin iktidar olduğu şu son on iki yıl boyunca hiçte öyle “kefen giyme”, “kendini feda etme” gibi duygusal söylemlere yer vermeyen objektif-bilişsel bir süreci bu; ama şimdi, bunun yanı sıra, bununla içiçe, bir de “dava” giriyordu artık işin içine; tabi “dava” girince de “kefen”, “feda” söylemleriyle falan ideoloji!..

Olayı biraz daha yakın plana almaya çalışınca, sonunda aşağıdaki yazı çıktı ortaya!. Okumaya başlayınca sizin de farkedeceğiniz gibi bu yazı sadece Türkiye’deki politik ortamı dikkate alarak yapılan bir çalışma değildir. Aynı zamanda olayın nörobiyolojik düzeyde bilimsel yanı da ilgilendiriyor beni. Kim bilir bakarsınız belki bu yönde bir tartışmanın da önünü açar!..

“Kendini feda etme duygusu” diyorduk, isterseniz önce, “duygu” nedir diye sorarak girelim konuya:

EVET; DUYGU NEDİR, DUYGULARIN NÖROBİYOLOJİK TEMELLERİ NELERDİR?

Daha önce şunları yazmışız bu konuda:²

“Duygular beyinsel faaliyetler üzerinde kilit rolü oynarlar. Aslında onları, **organizmanın alarm sistemi olarak da tanımlayabiliriz**. Zaten, evrim sürecinde duyguların ortaya çıkmasından amaç da budur. Onlar, yaşamı devam ettirebilme sürecinde sorunların çözülebilmesi için bütün zihinsel kaynakların seferber edilmesine, tek bir nokta üzerinde yoğunlaşılabilmesine yardımcı olurlar”. Biraz açalım:

“Bir nesnenin organizmayı etkilemesiyle başlayan herhangi bir süreci düşünüyoruz (bu nesnenin dışardan gelen bir nesne olmasıyla, daha önceden hafızada kayıt altına alınmış-zihinsel bir nesne olması arasında hiçbir farkın olmadığını biliyoruz). Örneğin gene, ormanda gezerken karşılaştığımız o yılan örneğini düşünelim. Burada süreç, ilk aşamada, daha biz ne olup bittiğini bile farketmeden, bilinç dışı olarak gerçekleşen bir reaksiyonla başlıyor, *Thalamus*³ üzerinden, beyinde organizmanın savunmasından sorumlu bölge-alt sistem olan *Amiygdala*’ya⁴ gelen bilgi, burada, belirli bir nöronal reaksiyon modelini aktif hale getirdiği zaman ortaya çıkan etkinlik⁵, o an’a ilişkin olarak organizmal varlığı temsil eden bir ön benlik, bir “proto self” şeklinde ortaya çıkıyordu.⁶ Bir kopyası beyin kabuğuna -Çalışma

² <http://www.aktolga.de/t6.pdf> s.194, www.aktolga.de 2. Çalışma

³ *Thalamus*, beyinde sinyallerin dağıtımını görevini yerine getiren bir tür sinyal dağıtım istasyonudur.

⁴ Beyinde organizmanın savunmadan sorumlu bölgesi-alt sistemi.

⁵ Bu „etkinliğin“, bir elektriksel sinyaller-„aksiyon potansiyelleri“- birliğinden-ağından başka birşey olmadığını unutmayalım..

⁶ Tabii buradan, *Amiygdala*’nın sadece daha önceden mevcut olan nöronal modelleri aktif hale getirebildiği, bunlara yeni ağlar-sinapslar ilâve edemeyeceği, yeni şeyler öğrenemeyeceği anlamı çıkmaz. Beyindeki bütün diğer sistemler gibi *Amiygdala* da “plastikidir”. Yani o da öğrenir, yeni bilgileri eski bilgileriyle beraber mevcut olanlarla değerlendirerek o da yeni sinapslarla kendini geliştirebilir.

belleğine- gönderilen bu nöronal reaksiyon modelinin, bir diğer kopyası da (elektriksel bir impuls şeklinde) Beyinkökü'ne (*Hirnstamm'a*) iletiliyor, buradan da, gerçekleştirmeleri gereken davranış modelleri olarak organlara gönderiliyordu. Daha sonra, organlardan gelen faaliyet raporlarıyla, *Amiygdala* tarafından buraya gönderilmiş olan reaksiyon modelinin (proto self), burada (Çalışma belleğinde) süperpozisyon yaparak birleşmesiyle ortaya çıkan aksiyon potansiyelinin ise, bizim benlik (self) adını verdiğimiz, organizmayı temsil eden instanzy oluşturduğunu biliyoruz. Bir girdi olarak Çalışma belleğine düşen bu instanzyın-aksiyon potansiyelinin (benliğin), çalışma belleğinde çıktı-output olarak gerçekleşerek kendini ifade ederken, korkma duygusuyla birlikte kendinin farkına varmasından amaç, tamamen, bütün zihinsel kaynakların tek bir noktaya, benliğin kendi varoluş noktasına -nedenine-yöneltimesidir. Çünkü, bir reaksiyon modeli olarak gerçekleşmek onun varoluş nedeni-biçimi iken, korku duygusunun altında yatan da, varolma, varlığını devam ettirebilme kaygısıdır. Dış dünyada (ya da organizmanın içinde bir yerde) ortaya çıkan bir etken organizmanın varlık şartını oluşturan denge durumunu tehdit etmektedir. Verilen mesaj budur. Organizma, varlığını sürdürebilmek için, ortaya çıkan bu etkene karşı bir reaksiyon oluşturarak, bozulan dengeyi muhafaza edebilmelidir. **İşte, Çalışma belleği'nde ortaya çıkan korku duygusu bu dengenin yeniden kurulmasına yönelik bir uyarı sinyalidir.** Gerçi organizma, ilk anda bilinç dışı bir ilk reaksiyonla (yılanı basmamak için kenara sıçrayarak) bir tepki oluşturmuştur, ama bu tepkinin yeterli olup olmadığı henüz belli değildir. Evet, o ilk tepkiyle birlikte (kenara sıçranılarak) o an için tehlike atlatılmıştır, ama yılan halâ karşıda durmaktadır. Bu yüzden de, tehlikenin ortadan kalkıp kalkmadığı henüz belli değildir. İşte, korku tam bu anda ortaya çıkıyor ve bütün zihinsel kaynakları olayın aydınlatılması için harekete geçiriyor. Çalışma belleği'nde korku duygusu olarak ortaya çıkan (output)- elektriksel impuls yukardan aşağıya doğru ("Top-down processing") bütün alt sistemleri harekete geçirerek (aktif hale getirerek) onlardan olaya ilişkin daha ayrıntılı raporlar ister. Duyu organlarından hafıza sistemlerine kadar beyindeki bütün alt sistemler tek bir olaya-nesneye konsantre olurlar. Duyu organlarından daha ayrıntılı raporlar gelmeye başlarken, hafıza da tekrar taranır, daha önceki deneyler yeniden gözden geçirilir, mevcut örnekler çalışma belleğine indirilerek bunlar tekrar incelenirler. Ve sonunda bir "karar verilerek" bu uygulamaya koyulur. Basit bir korku duygusuyla başlayan süreç, şu ya da bu şekilde bilinçli bir kararla sonuçlanır. Ve yeni, bilinçli davranışlar ortaya çıkarlar. Olay, bu olayla birlikte öğrenilen yeni bilgiler, yaşanılmış, yaşanılarak öğrenilmiş şeyler olarak daha sonraki süreçlerde de kullanılmak üzere hafızada kayıt altına alınırlar". Mekanizma budur.

DUYGULARIN ORTAYA ÇIKIŞI - SİSTEM NASIL ÇALIŞIYOR?

Duyguların beyin kaynaklarını yönlendirdiğini söyledik. Örneğin, karnınız açken ister istemez bunu düşünürsünüz. "Açlık duygusu" ister istemez zihninizi meşgul eder. Olay (açlığın giderilmesi) yaşamı devam ettirebilmek için bir zorunluluk boyutlarına geldiği an ise, artık açlık duygusunun yönlendirdiği "karnınızı doyurmak" hedefinden başka birşey düşünemez hale gelirsiniz. Boşuna "aç ayı oynamaz" dememişler! Çünkü iş belirli bir noktaya gelince, motivasyon sistemi sadece bu amaca hizmet edecek şekilde çalışır. Ve "siz", sadece tek bir hedefe kilitlenir, tek bir şeyi "ister" hale gelirsiniz. Aynı şey, "susamak", vücudun ısı dengesini korumak vb. için de geçerlidir. **Peki neden böyledir bu, "beyin kaynaklarımızı yönlendiren" duygularımızı ortaya çıkaran mekanizma nedir?**

Organizma kendi içinde bir sistemdir, beyin ve organlardan oluşan bir **AB** sistemidir dedik. Ama o, aynı zamanda, sistem merkezinde temsil olunan varlığıyla, çevreyle birlikte oluşturulan bir başka sisteminin içinde, onun bir unsuru-parçası olarak da gerçekleşmektedir. Her sistem, kendisini meydana getiren parçalar (**A** ve **B**) arasındaki ilişkiden kaynaklanan orijinal bir **BİRLİK** ve **MÜCADELE** platformu olduğundan, organizma gibi organizma-çevre sistemi de kendi içinde bir birlik (denge durumu) ve mücadele (etkileşme) zemindir.⁷ "Birlik", yani ortaklaşa varoluş, taraflar arasındaki belirli bir denge durumuna denk düşer ve bu denge muhafaza edildiği sürece sistem varlığını sürdürebilir. "Mücadele" ise, bu denge bozulmaya

⁷ www.aktolga.de 4. Çalışma

başladığı zaman ortaya çıkar ve tarafların dengeyi bir şekilde tekrar kurma çabaları olarak anlam kazanır..

Organizma söz konusu olduğu zaman, sistemin içindeki denge durumunun (birlik zemininin) korunması ilkesine HOMÖOSTASE deniliyor.⁸ Bütün diğer sistemler gibi organizma da, son tahlilde, madde-enerjinin belirli bir yoğunlaşma biçimi olduğundan, korunmaya çalışılan “denge” de son tahlilde bir enerji alış-verişi dengesidir. Sistemin belirli bir “an”da sahip olduğu enerji dış dünyayla ilişkiye bağlı olarak değişime uğradığından, sistem sürekli olarak bu dengeyi koruma mücadelesi içinde varolmaktadır..

Duygulara gelince! Bütün mesele organizmanın içinde bulunduğu dengenin bozulmasıyla ilgilidir! Duygular, bu dengenin bozulduğunu ilân eden bir alârm sistemi olarak ortaya çıkıyorlar; ama onlar aynı zamanda dengenin yeniden kurulması için Homöostase mekanizmasını harekete geçiren, bütün beyinsel-zihinsel kaynakları bu noktaya yönelten bir organizatör, bir itici güç rolünü de oynarlar.⁹ Örneğin, kandaki şeker oranı düştüğü an, durum hemen *Hipotalamus*'taki¹⁰ merkeze bildirilir. Organizmanın savunmasından sorumlu olan alt sistem -*Amiygdala*- nasıl ormanda gezerken yılanı basmamak için hemen kenara sıçramamızı sağlıyorsa, aynı şekilde, bu kez de *Hipotalamus* aracılığıyla, birşeyler yiyerek bozulan dengeyi yeniden kurmak için belirli reaksiyonlar oluşturulur. Ve bu arada da durum Çalışma belleği'ne bildirilerek, olayın burada “açlık duygusu” şeklinde kendini ifade etmesi sağlanır. Daha sonra ortaya çıkacak olan bütün zihinsel etkinlikler, kendini bu “açlık duygusuyla” ifade ederek-gerçekleştiren “icra fonksiyonu”nun, beyin kaynaklarını yöneterek (hafızadan Çalışma belleği'ne indirilen bilgileri vs. tarayarak, eldeki imkânları araştırarak) sorunu çözme çabaları olacaktır.

Görüldüğü gibi mekanizma hep aynıdır. Süreç önce hep bilinç dışı olarak gerçekleşen bir reaksiyonla başlıyor. Yani önce vakit kaybetmeden ilk tedbirler alınıyor. Daha sonra, bunun ardından da olay duygusal olarak bilince çıkarılarak gereği yerine getiriliyor. Peki bütün bu işleri nasıl başarıyor organizma? Sistem nasıl çalışıyor da bilinç dışı olarak başlayan süreç daha sonra bilinçli bir süreç haline geliyor?”

Bir de tabii, bütün bunların, direkt olarak toplumsal kimlikle ilişkili olarak ortaya çıkan “kendini feda etme” duygusuyla ilişkisi konusu var ortada..

TOPLUMSAL SİSTEM GERÇEKLİĞİ VE “KENDİNİ FEDA ETME” DUYGUSUNUN NÖROBİYOLOJİK TEMELLERİ.

“Toplum, elementlerini insanların oluşturduğu bir sistemdir” demiştik. “Nasıl ki çok hücreli bir organizma, elementlerini hücrelerin oluşturduğu bir sistemse, toplum da insanlardan oluşan bir sistemdir. Milyarlarca hücre bir araya geliyorlar, birbirleriyle bağlaşılarak insanı oluşturuyorlar. Sonra, bu insanların bir araya gelmesiyle de toplum ortaya çıkıyor”.

Peki, insan ve hayvan, bunların her ikisi de çok hücreli organizmalar, ikisi de hücrelerden oluşuyor, bir hayvanlar topluluğu olan sürüyle, insan toplumu arasındaki fark nedir?¹¹

⁸ Olayı çok basitleştirirsek, bunu, bir odayı ısıtan, ya da soğutan bir termostadın çalışma ilkesine benzetebiliriz. Sistem belirli bir değere göre ayarlanmıştır. Isı bu değer altına ya da üstüne çıkınca mekanizma çalışmaya başlar. Amaç, oda ısısını daima verili değerde tutmaktır..

⁹ Çalışma belleğinde ortaya çıkan “icra fonksiyonu” duygusal olarak kendini ifade eden benliktir.

¹⁰ *Hipotalamus* da gene beyindeki bir alt sistemdir..

¹¹ Burada bu konuya girmek, konuyu açmak zorundayız, çünkü, “kendini feda etme” olayı bilinç dışı bir şekilde hayvanlarda da -örneğin arılarda da- vardır. Ama onlardaki -örneğin arılardaki- bu davranışı hiçbir zaman bir ideolojiyle, ya da dinsel inançla açıklamayı düşünmeyiz!.

İnsan, üretme yeteneğiyle hayvandan ayrılıyor. Hayvan, çevrenin karşısında “duygusal reaksiyonlarla” hayatta kalma mücadelesi vererek varlığını sürdürürken, insan, buna ilaveten bilişsel bir faaliyetle üreterek varoluyor. O halde, işin özü gelip üretime-üretim faaliyetine dayanmaktadır. Çünkü, üretim faaliyeti-yeteneği, bütün hayvanlarda ortak olan duygusal faaliyetlerin-yeteneklerin ötesinde bilişsel (cognitive) bir faaliyettir-yetenektir. Yani, ancak üretim ilişkileriyle birbirlerine bağlı olan insanlar tarafından planlı bir şekilde yapılabilir. Daha başka bir deyişle, belirli bir hedefe ulaşmak için plan yaparak problem çözmeye dayanan kollektif bir faaliyettir üretim. İnsanlar ve toplumlar ancak bu tür yaratıcı bir faaliyet içinde duygusal benliklerinin yanı sıra bilişsel bir benliğe de sahip olarak varolurlar-gerçekleşirler. Adına “sürü” dediğimiz hayvanlar topluluğuyla, elementlerini insanların oluşturduğu insan toplumu arasındaki esasa ilişkin en önemli farklılık buradadır. İnsan toplumu, her biri bilişsel-üretken bir unsur olan elementlerin (insanlar) oluşturduğu karmaşık bir sistemdir. Hayvan toplumu-sürü ise, elementlerinin duygusal-reaksiyoner unsurlar olduğu basit bir sistemdir.

Şu an'a kadar söylenenlerden ortaya çıkan iki önemli sonuç var:

1-İnsan bir toplum yaratıcıdır. Bu, insanın insan olarak varolduğu daha o ilk an'dan itibaren ancak toplumsal bir sistemin içinde, onun bir elementi olarak varolabileceği anlamına gelmektedir.

2-İnsanı ve insan toplumunu var eden ise, bilişsel bir faaliyet olan üretim faaliyetidir..

O halde, insanlık durumu bilişsel faaliyette bulunabilme yeteneğiyle birlikte ortaya çıkıyor ki, bu da, direkt olarak, nörobiyolojik düzeyde, *Prefrontal korteks* adı verilen “Önbeyin'in” gelişimiyle ilgilidir. Bu durumda insan, daha o ilk andan itibaren, bir yandan kendi içindeki biyolojik hayvana ait duygusal varlığıyla yaşamı devam ettirme mücadelesi verirken, diğer yandan da, tıpkı iki katlı bir bina gibi, üst katta -beyin kabuğunda- bulunan bilişsel işlem yapabilme yeteneğiyle üreterek-üretim faaliyeti içinde kendini yaratarak varlığını sürdürüyor.

Bu nokta çok önemli!. Bilişsel işlem yapabilme yeteneğiyle, yani üreterek varolabilme yeteneğiyle birlikte bir toplum yaratıcı olarak ortaya çıkan insan varoluşunun bu iki katlı yapısal özelliğine uygun olarak, hem bireysel, hem de toplumsal düzeyde, duygusal ve bilişsel olmak üzere iki katlı bir kimliğe sahip olarak gerçekleşir.

Şimdi, insandaki bu iki katlı biyolojik yapıyı temel alarak yola devam edersek, karşımıza çıkan tabloyu şöyle açıklayabiliriz:

Örneğin, tek bir arının, sürünün -arılar topluluğunun- varlığı söz konusu olunca (çünkü, onun bireysel olarak kendi varoluş mücadelesi de buna bağlıdır) hiç düşünmeden kendini feda etmesiyle, bir toplum yaratıcı olan, ancak toplumsal olarak varolabilen insanın içinde bulunduğu- yaşadığı toplum için kendini feda etmesi arasında çok önemli bir fark vardır. Birincisinde, yani arı örneğinde, bu kendini “feda etme” eylemi arı için üzerinde hiç düşünmeye gerek olmayan-otomatik olarak gerçekleşen “tabii” bir davranıştır. Çünkü, arının benliği-kimliği tamamen bilinçdışı duygusal bir varoluş halinden kaynaklanmaktadır. Duyguların ve duygusal benliğin oluşumuna ilişkin nörobiyolojik mekanizmayı ele alırken altını çizdiğimiz yolun dışında başka bir kimlik oluşturma yolu-mekanizması yoktur onlarda. Yoktur, çünkü beyin kabuğu -*Prefrontal Korteks*- Önbeyin diye birşey yoktur.

Ama insan öyle değil işte. Bir insanın içinde yaşadığı toplum için, toplumsal varlık için kendini-kendi bireysel varlığını feda edebilmesinin yolu, aynı zamanda, bu konuda onun bilişsel işlem mekanizmasının da onay vermesinden geçer. Yani, öyle olmalıdır ki, örneğin

ülke işgal altındadır, ya da, toplumsal olarak varoluşu tehdit eden başka çok önemli objektif bir tehlike söz konusudur.. Bu durumda, onun bireysel varlığıyla toplumsal olarak varoluşu arasındaki sınır çizgisi kaybolur ve birey olarak insan, aynı zamanda kendi bireysel varlığını da korumak uğruna toplumu için kendisini feda edebilir.

PEKİ, İDEOLOJİ NERESİNDE BU İŞİN VE NASIL DEVREYE GİRİYOR?.

İnsan ve insan toplumu söz konusu olduğu zaman herşey hayvanlardaki kadar basit bir şekilde olup bitmiyor demiştik. Olayın ilkel komün boyutunu biraz sonra ayrıca ele alarak inceleyeceğiz, ancak ondan önce yukardaki açıklamalara ilave etmemiz gereken çok önemli bir nokta daha var.

Soru şu: Sınıflı toplumlar süreci içinde insanlar her durumda sahip oldukları bilişsel yeteneklerini kullanarak mı karar verirler?.

Hayır! Hayır, çünkü bu aşamada işin bir de inanca dayalı yanı-ideolojik yanı vardır! Bu durumda, yani duygusal kimliğinin bilişsel mekanizmaları kontrolü altına aldığı durumlarda insan, gene aynı şekilde -tıpkı bir arı gibi- otomatik olarak kendini feda etme yoluna girebilir. Ama tabii bunun için önce mutlaka o ideolojinin -inancın- onu bireysel varlığının ne kadar önemsiz olduğu konusunda ikna etmesi gerekir ki, bunun da yolu, ideoloji adı verilen hazır nöronal programların tıpkı bir virüs gibi rasyonel -bilişsel düşünme- bilgi üretme süreçlerinin gerçekleştiği Önbeyin'i bloke etmesinden, onu devre dışı bırakmasından geçer. Peki bunu nasıl başarır ideoloji? Tıpkı bir virüs gibi beyne girerek mi!. Nasıl yani?

İdeoloji ne idi; önce bir kere daha tarif edelim onu:

İdeoloji, sınıflı toplumlarda, toplumsal sınıfların, ya da kendisi de bir sınıflı toplum gerçekliği olan bir devletin, yaşamı devam ettirme mücadelesinde olaylara ve süreçlere, dış dünyaya, toplumdaki diğer sınıf ve tabakalara, veya başka toplumlarla olan ilişkilere kendi bireysel varoluş eksenini -„kendinde şey“ olarak, „kendisi için“ varlığını- temel alan bakış açısıdır; dış dünyaya ve kendisine, kendi varoluş zeminine yerleştirdiği koordinat sisteminden baktığı zaman görünenlerin (ortaya çıkan düşünce ve fikirlerin) rasyonel -sistemize- hale gelmesiyle ortaya çıkan paradigmal dünya görüşüdür.

Bilişsel işlem ise, üretim süreciyle birlikte, onun içinde ortaya çıkar demiştik. Ürün, organizma nesne etkileşmesinin bir sonucu -sentez- olduğu için, üretim süreci, nefsin ve nesnenin yanı sıra üçüncü bir varlığı temsil eden yeni bir koordinat sisteminin daha ortaya çıkmasına neden olur. İşte, bilişsel benlik, sürece ürünü temel alan bu üçüncü koordinat sisteminden bakabilen benliktir (insan, üretirken, kendini-kendi kimliğini de yeniden üretir). Dikkat ederseniz, bu durumda insan-insanın bilişsel kimliği artık varlığı kendinde şey olan bir mutlak gerçeklik olmaktan çıkıyor. Çünkü, bu durumda artık o hem kendisine, hem de kendi dışındaki olaylara ve süreçlere sadece kendisini temel alan bir koordinat sisteminden değil, kendi dışında kollektif bir oluşum olan ürünü temel alan bir koordinat sisteminden bakmaktadır. Bu durumda o (yani bilişsel benlik), kendi içimizde oturan insana ilişkin “bilim insanı” kimliğidir! Evet aynen böyle! Tıpkı ata binmiş bir jokey gibi kendi içindeki hayvanla birlikte varolan insan, bilişsel kimliğiyle, olaylara ve süreçlere objektif olarak bakarak, onları “bilim insanı” gibi görebilen bir varlıktır.

Sanırım olay bütün açıklığıyla ortada! Sınıflı toplumlar süreci içinde, ideolojiler ve inanç sistemleri bireylerin, toplumsal sınıfların ve devletlerin ergenlik çağı dünya görüşleri olarak, sistemin bağımsız bilişsel işlem yapabilme yeteneğini

bloke eden, bilişsel işlem yeteneğini ve bilişsel benliği-kimliği kontrol altına alan nöronal düzeydeki virüs programlar haline dönüşürler.

Dikkat ederseniz, bu aşamada, bilişsel işlem yaparak olaylara ve süreçlere karşılıklı ilişkilere bağlı olarak ortaya çıkan sonuçları -ürünü- temel alarak bakıp sonuçlar çıkarmaya çalışmakla, nefsin kendisini mutlak gerçeklik olarak görerek herşeyi kendisini temel alan bir sisteme göre değerlendirmesi arasında muazzam bir çelişki vardır. Kendi varlığının karşılıklı ilişkilerin-etkileşmelerin ürünü olarak ortaya çıkan izafi bir oluşum olduğunu farkedemeyen duygusal ben, kontrolü altına aldığı bilişsel işlem yapabilme yeteneğini de yedeğine alarak kendisine bir dünya görüşü oluşturur. İşte bizim ideoloji dediğimiz nöronal programın özü budur.

Ama burada karşımıza çok ilginç-paradoksal bir durum çıkıyor:

İdeoloji yaratma, ve yaratılan bu ideolojiyi benimseme sürecinde kendisini “kendinde şey”-“mutlak gerçeklik” olarak görerek yola çıkan “ben”-sınıflı toplum bireyi- sonunda, kendi iradesiyle yarattığı o ideolojisinin içinde birey olarak kendi varlığını yok etmiş, kendini inkar etmiş olur!. Çünkü, bir sınıf, ya da devlet -ve bunların ideolojik kimlikleri- söz konusu olduğu zaman artık burada, bunların yanı sıra bir de bunlardan ayrı bir bireysel varlığa-kimliğe yer kalmaz. Bu nedenle, hangi türden olursa olsun bütün ideolojiler -ve inanç sistemleri- sonunda bireyi, bireysel varoluş iradesini kendilerine en büyük düşman olarak görüp onu yok ederek gelişmeye çalışırlar. Onlar için, birey yoktur, sınıf, ya da devlet vardır artık. Birey, ait olduğu sınıfın ya da devletin varlığının içinde kaybolmuş gitmiştir; ama o, bu işi, görünüşte “kendi iradesiyle”de yaptığından, bu yok oluş “kendini feda etmek” şeklinde gerçekleşir!.. Aynı durum dinsel ideolojiler-inanç sistemleri için de geçerlidir. Bu durumda da gene birey o büyük tanrısal iradenin içinde varlığının hiçbir değeri olmayan bir “kul’dan başka birşey değildir!.. İşte size ideoloji.. ve de, bireyin ideoloji için kendini feda ederek intihar edişinin (nörobiyolojik temelleriyle birlikte) diyalektiği!..

Burada, olayın (ideoloji olayının) pozitivist dünya görüşüyle olan ilişkisine girmiyorum. Çünkü bu konuyu daha önceki bir çalışmada bütün ayrıntılarıyla ele almaya çalışmıştık.¹² Yalnız, konunun bütünlüğü açısından bir noktanın altını çizmeden geçmeyelim: Bireyi yok ederek kendilerine alan açmaya çalışan bütün ideolojiler pozitivist dünya görüşünden kaynaklanırlar ki, bu da pratikte döner dolaşır sonunda bir toplum mühendisliği faaliyeti olarak karşımıza çıkar!. Bu nedenle, “kendini feda etme duygusu”-ve eylemi de, son tahlilde, bireyin kendini yokluğa sürükleyerek- inkarı sürecinin son eylemi-mühendislik faaliyeti olur!.

¹² <http://www.aktolga.de/t8.pdf>

Dikkat ederseniz, buraya kadar yapılan açıklamalarda, bireyin “kendini feda etme duygusunu” -bunun ideolojisiyle olan ilişkisini- ele alırken hep sınıflı toplum zemininden yola çıktık. Olayın iki boyutu olduğunu söyleyerek işe başladık ve önce, bir toplum yarattığı olan insanın içinde yaşadığı toplum tehlike altında olduğu zaman, bilişsel olarak da bu tehlikenin doğrulanması halinde sistemin bütünü için kendisini feda edebileceğinin altını çizdik. Sonra da, işin ideolojik yönü üzerinde durarak, hangi türden olursa olsun (ister dinsel, ister toplumsal düzeyde) bir ideoloji yaratma sürecinin, dönüp dolaşıp eninde sonunda, belirli bir hedefe yönelik kolektif bir kimlik yaratma uğruna bireyin feda edilmesine varacağını gösterdik (hem de bu kendini yok etme eylemini “gönüllü olarak” onun kendisine yaptırıp, onu, “dava uğruna kendini feda eden bir kahraman” olarak kutsayarak!).

PEKİ YA DAHA ÖNCESİ.. YANI, SINIFLI TOPLUM ÖNCESİ DURUM NEDİR?

Ama hepsi bu kadar mı, yani, “kendini feda etme duygusunun” gerçekliği bununla mı-sınıflı toplum gerçekliğiyle mi sınırlı? Sınıflı toplum öncesi dönemde -yani ilkel komünal sınıfsız toplumda- nasıl oluyordu bu iş; çünkü o zaman henüz daha ortada bizim anladığımız şekilde “birey” diye bir instanz olmadığından, olmayan birşeyin “bir dava uğruna kendisini feda etmesinden” de bahsedilemezdi! Bu nedenle, oradaki “kendini feda” olayı bir dava-ideoloji uğruna kendini feda etmekten, ya da bilişsel bir değerlendirme sonunda bu yolu seçmekten ziyade, daha çok bir arının kendi topluluğu için hiç düşünmeden otomatik bir şekilde kendini feda edebilmesine benziyordu..

Bu durum aslında bir yerde şu “mülkiyet” -sahip olma- duygusuna benziyor!. Bugün, sınıflı toplum insanları olarak bizler için “bir şeye sahip olma” duygusunun anlamı açıktır. “O benim” diyerek ona sahip çıkar, onu kimlik oluşturma sürecinde kendi nefsimizin bir parçası haline getiririz. Bu anlayış “kolektif mülkiyet” söz konusu olduğu zaman da kendini belli eder. Örneğin, “toplumsal mülkiyet” deyince de bundan bütün toplum adına devletin sahip olduğu mülkiyeti anlarız. Çünkü, sınıflı toplumlarda toplumsal varlık en üst düzeyde devlet olarak örgütlüdür. Başka türlü, “topluma ait” sözünün bir anlamı kalmaz!.. **Ama, sınıfsız toplumda birey-toplum ikiliği bulunmadığından, bireye özgü bir mülkiyet duygusuna yer olmadığı gibi, bu durumda, “toplumsal mülkiyet eşittir devlet mülkiyeti” anlayışına da yer kalmaz! Çünkü, henüz daha devlet de yoktur ortada!. Mülk, bilinç dışı bir şekilde (böyle bir sahip olma duygusunun oluşmasına yer kalmadan, otomatikman, verili bir gerçek olarak) herkese, ama hiç kimseye aittir (yani “Allah’ındır”)!.. Öyle ki, bu durumda içinde yaşadığı toplumu için kendisini feda eden bir insan da, bunu hiçbir zaman böyle bir bilince sahip olmadan otomatik bir şekilde yapar. Çünkü, aynen kendi dışındaki bir objeye sahip olma duygusu gibi kendi nefesine sahip olma duygusu da gelişmemiştir onda! Öyle ya, insan ancak “sahip olduğu” bir şeyden feragat edebilir!..**

Komünal bir sistem içinde çevreyle etkileşerek yaşam kavgası veren insanlar için toplumsal olarak örgütlü bir şekilde var olmanın anlamı, ancak bu şekilde sahip olunabilecek bir bilgiyle çevreyi işleyebilecek bir yapıya sahip olabilmektir. Yoksa öyle, oturup da, “nasıl bir toplum-örgüt yaratsak” diye düşünerek toplum haline gelmemiştir o insanlar! Her durumda, nasıl varolunabiliyorsa ve bunun gereği olarak ne yapmak gerekiyorsa o yapılmaktadır. Ve her durumda esas olan, insanların çevreyle etkileşme içinde kendilerini-yaşamı nasıl devam ettirebilecekleridir.

İlkel komün insanının, ancak bir bütün -toplum- halinde kendini üretebilen bir sistemin içinde, onun bir elementi olarak “varolabilmesi”, onun, bu toplumsal varlığın yanı sıra ayrıca

bireysel bir varlığa da sahip olmasını engelliyordu. Bizim gibi sınıflı toplum insanları için anlaşılması en zor gerçek budur işte. Çünkü biz şöyle düşünürüz: “Ne yani, bugün de insan gene bir toplumun üyesi olarak varlığını sürdürmüyor mu; bu, onun aynı zamanda bir birey olarak da varlığına ters bir şey değil ki”? Sınıflı toplum insanları olarak “var olmak” anlayışımız mekanik, yüzeysel olduğundan, “birey olarak varolmak” deyince de bizim

gözümüzün önünde hemen, son tahlilde, “kendinde şey olarak var olan” (“objektif-mutlak gerçeklik olarak var olan”) varlıklar canlanır. Bu yüzden de, “komün üyesi insan, kendi varlığını ancak komünün varlığıyla birlikte gerçekleştirebiliyordu”, “bireysel düzeyde o kendi varlığında yoktur” deyince, bu bize “anlaşılmaz” gelir!. Olaya sadece nörobiyolojik açıdan yaklaştığımız zaman, “insan dün de bugün de biyolojik olarak gene aynı insandır, ne fark var ki arada” der çıkarız işin içinden! Sistemin -bu biyolojik mekanizmanın- üretici güçlerin gelişmişlik seviyesine göre içinde bulunulan objektif koşullara bağlı olarak farklı biçimlerde çalışacağını, gene buna bağlı olarak, ortaya çıkan kimlik sorununa ilişkin ürünün de -nöropsikolojik sonuçların da- farklı olabileceğini hiç hesaba katmayız..

Bütün mesele, var olma sürecinin -nöropsikolojik düzeyde kimlik üretimi olayının- varolan maddi üretim süreci içinde gerçekleştiğini kavrayabilmekle ilgili aslında. Evet; bugün de insanlar -aynı nörobiyolojik mekanizmalara sahip olarak- bir toplumun içinde varoluyorlar, ama, bugünkü toplum, her biri “bireysel olarak üreten”-bireylere ayrılmış insanlardan oluşan sınıflı bir toplumdur. Komün insanı ise, bireysel olarak üretim faaliyetinde bulunamayacağı için (üretici güçlerin gelişme seviyesi bunun için henüz daha yetersiz olduğu için, insan bireysel olarak üreterek yaşamı devam ettirme mücadelesinde başarılı olamayacağı için) bireysel olarak o bir hiçtir. O ancak, komünal üretimle birlikte, komünün varlığını ve kimliğini kendi varlığı-kimliği olarak gerçekleştirerek “varolabilir”.

Bu konuyu, yani, nasıl var oluyoruz konusunu çok iyi anlayabilmek gerekiyor. Yoksa gerisi boş laf olarak kalır!¹³ Daha önceki çalışmalarda, içinde bulunduğumuz sınıflı toplumlarda bireysel ve toplumsal düzeyde üretim faaliyeti içinde ortaya çıkan varoluşun çevrenin etkisine karşı bir reaksiyonla birlikte meydana geldiğini söylemiştik (sonra da, bu reaksiyon temeli üzerine ikinci bir kat olarak bilişsel kimlik oluşuyordu). **Komün insanları ise, üretim sürecinde, çevrenin karşısında birey olarak değil de komün olarak durdukları için, bu durumda, çevreden alınan madde-enerji-informasyon tek tek bireyler tarafından değil, bir bütün olarak komün tarafından işlenir. Bunun kaçınılmaz sonucu olarak da, bu durumda, duygusal anlamda var oluş instansı bireysel olarak değil, komünal olarak, komünal reaksiyon temelinde gerçekleşir. İşin özü burada yatıyor. Bu arada tabii, komün üyesi insanların beyninde kendisinin-kendi varlığının farkına varan bilişsel instanz da bu komünal bilişsel varlık oluyor. Yani, komün insanı “ben” deyince, bu, hem duygusal, hem de bilişsel düzeyde “komünal olarak ben” anlamına geliyor. Bu durumda onun, bireysel düzeydeki varlığı-benliği-kimliği tamamen ikinci planda kalan, komünal varlığın içinde her an erimeye hazır bir oluşumdur. Aynı komünün üyesi başka bir insanın bireysel varlığıyla kendi varlığı arasında bir fark -rekabet- ya da çelişki göremeyen insan, “diğer insanlar varsa ben de varım” bilinciyle hareket eder (hem bilinç dışı olarak duygusal bir bilinçle, hem de bilişsel olarak).. **Bu nedenle, komün insanı, gerekli olduğu zaman, hiç düşünmeden otomatikman (ayrıca “kendini feda etme duygusuna” dahi sahip olmadan, tıpkı o arı gibi) komün uğruna kendini feda edebilir. Ve de onun bu davranışı diğer komün üyeleri tarafından son derece normal karşılanır..****

“İlkel komünal kimlik” böyle oluşuyor işte!. Çevre, ve onun karşısında toplum-komün. İnsanların bildiği tek şey var: Komün olarak kendi varlıklarını nasıl üretecekleri, çevrenin karşısında komün olarak nasıl ayakta durabilecekleri. “Yaşamı devam ettirebilme sanatının” o ilkel komünal bilinci bu şekilde ortaya çıkıyor.

¹³ Bu konuyu daha önce bütün ayrıntılarıyla ele alarak incelemiştik: www.aktolga.de 2. ve 6. Çalışmalar

BİLGİ TOPLUMUNA GİDEN YOLDA ARTIK HIÇBİR İDEOLOJİ İÇİN KENDİNİ FEDA ETMEYE GEREK YOKTUR!..

Evet, küreselleşme süreci ulus devlet gerçekliğiyle birlikte ideolojiler çağını da sona erdirdiği için, bilgi toplumuna giden yolda artık hiçbir ideoloji uğruna kendini feda etmeye gerek yoktur!..

Ulus devlet ve ideoloji birlikte doğmuştur, bunlar aynı tarihsel dönemin ürünleridir..

Ulus devlet, ulus adı verilen ipek böceğinin kendi etrafına ördüğü o kozası ise, “ulusalcılık”-“milliyetçilik” adı verilen ideoloji de bu kabukların içinde gelişerek uçuşa hazırlanan kelebeğin ergenlik çağı dünya görüşüdür.

Ulus-millet kapitalist toplumun varoluş şeklidir. Feodal toplumun içinden çıkıp gelen kapitalist sistemin, gelişmesinin bu ilk aşamasında, tıpkı o ipekböceği gibi kanatlanıp uçuşa hazır hale gelebilmek için kendi kozasının içine kapanarak gelişmeye -üretici güçlerini geliştirmeye- ihtiyacı vardı. Azami kâr peşinde koşan kapitalistlerin rakiplerinden daha ucuza ve daha iyi kalitede üretebilme zorunluluğu bu aşamada onları daha çok bilgiye sahip olmaya itiyordu ki, bu da kaçınılmaz olarak üretici güçlerin gelişmesine neden oluyordu. İşte, gelişmenin bu ilk aşamasında -serbest rekabetçi dönemde- kapitalizmin azami kâr yasasıyla üretici güçlerin gelişmesi arasındaki ilişki buradan kaynaklanır. Yani kapitalistler, aslında, azami kârı elde edebilmek için üretici güçleri zorunlu olarak geliştirdiler. İdeoloji falan karın doyurmuyordu bu dönemde! Tek bir yol göstericisi vardı bu dönemin, daha iyi kalitede ve daha ucuza üretebilmek..

Dikkat ederseniz, buraya kadarki sürecin bir mantığı vardır. Tamam, işin özü kâr elde etmeye dayanıyordu, sistemin hareket ettirici gücü bu idi. Sistem kendi varlığını-benliğini bu motivasyonla üretiyordu. **Ama, daha çok kâr elde edebilmenin yolu da yeni bilgiler üretip bunları üretim faaliyetinde kullanmaktan geçiyordu. Bu nedenle, bu aşamada, böyle bir zemin üzerinde gelişen toplumsal benlik-nefs de başarılı olmaya ve bununla övünmeye dayanan bir duyguyla birlikte ortaya çıkar. Evet, işin özü belki gene “ben daha iyiyim”e dayanmaktadır ama, bu “ben” daha iyi üretmeyle övünen -üretimi temel alan- bir ben olduğu için bir yerde zararsız bir benliktir! Hatta, rekabeti teşvik edici bir benliktir.. Rekabet ise, her an, değişen piyasa koşullarına uyum sağlayabilmek için pragmatik olmayı gerektirir ki, bunu, değişmeyen belirli kalıplar içinde düşünmeyi ve davranmayı esas alan ideolojiyle bağdaştırmak mümkün değildir.**

Ama bu hep böyle devam etmez! Bu gelişme-ilerleme belirli bir noktaya ulaştığı zaman kendi içinde kendi zıttına dönüşmeye başlar. Artık serbest rekabetçi kapitalizmin yerini tekelci kapitalizm-emperyalizm almaya başlamıştır. Kendi kozasının -ulusal sınırlarının içinde- gelişen kuş, yani sermaye kanatlanıp uçmaya dünya pazarlarına açılmaya hazırlanmaktadır. Buna bağlı olarak da tabii bu dönemin parametreleri ortaya çıkmaya başlarlar: Devlet, güç, zor kullanmak ve ideoloji..

Bütün bir 19. ve 20. yüzyıl’a damgasını vuran sürecin özü, esas budur.

DÜNYANIN PAYLAŞILMASI

Tekelcilik ve emperyalizm egemenliktir; kaçınılmaz olarak savaşçı olmayı, kendi gücünü, üstünlüğünü diğerlerine kabul ettirmeyi temel alır ki, bu da ancak, güçlü bir devletle-orduyla ve bu gücün dostu düşmana ilanı anlamına gelen bir ideolojiyle

mümkündür.. Artık, daha iyisini üreterek ilerlemenin, gelişmenin yerini, belirli bir ideolojinin öncülüğünde güç kullanarak kendi isteklerini dikte ettirmek almaktadır..

İşte, birinci ve İkinci Dünya Savaşları, tekelci kapitalist ulus devletlerin dünyayı yeniden paylaşmak için çıkardıkları iki büyük savaş böyle bir zeminin üzerinde gerçekleşti.

Almanya, Japonya ve İtalya gibi tarihe daha geç girmiş, bu yüzden de dünya pazarları içinde pay kapamamış olan ülkeler, Kapitalizmin Gelişmesinin Eşit Oranda Olmaması Kanunu'na göre öne çıkmaya çalışırken, bunu güçlü bir devlet ve ordunun yanı sıra, bu gücün dünyaya ilanı anlamına gelen güçlü bir ideolojiyle de gerçekleştirmeye çalıştılar. Güç -zor- ve ideoloji her zaman olduğu gibi tarih sahnesinde gene birlikte yer alıyorlardı.¹⁴ İşte, Nazizm budur, faşizm budur!.. Aslında, Ruslar'ın "işçi sınıfı ideolojisine" sarılarak yapmaya çalıştıkları şey de bunlardan daha farklı birşey değildi!. Emperyalistler arasındaki rekabet mantığının sonucu olarak ulus devlet-askeri güç ve ideoloji birlikteliği orada da bu şekli almak zorunda kalıyordu.

BİR DE POZİTİVİZM VAR!..

Ama, ulus devlet-ideoloji birlikteliği sadece bundan ibaret değildir. Bunun yanı sıra bir de, eski sömürge-yarı sömürge ülkelerde, emperyalist kültür ihtilaline-Oryantalizme paralel olarak ortaya çıkan yukardan aşağıya doğru "ulus yaratma" çabasına yönelik pozitivist toplum mühendisliği faaliyeti olarak ideoloji vardır. Tarihsel gelişme süreçleri ve dinamikleri ne kadar farklı olursa olsun, bu durumda da gene işin özü, yani ulus devlet-ideoloji birliği özü-aynıdır. Ancak, emperyalist ülkelerin dünyayı paylaşmaları sürecinde sistemin aşağıdan yukarıya doğru evrimine bağlı olarak ortaya çıkan ulus devlet-emperyalist ideoloji birliği olayı, bu durumda, yukardan aşağıya doğru (tekel kârıyla iç pazarı sömürerek sağlanan sermaye birikimi zemininde) devlete bağlı bir ulus yaratmanın aracı olarak ortaya çıkmaktadır. Bu konuyu daha önceki çalışmalarda yeterince ele aldığımız için tekrar işin ayrıntısına girmiyoruz. Burada altını çizmek istediğimiz nokta, yukardan aşağıya doğru ulus devlet yaratma çabasının da, son tahlilde gene ancak buna uygun bir ideolojiyle birlikte tezgahlanabilmesidir.. Bunun en güzel örneklerinden biri de bizim Kemalist ideolojimiz değil midir!.

KÜRESELLEŞME SÜRECİ VE İDEOLOJİLERİN SONU..

Sermayenin yoğunlaşmasının ve merkezileşmesinin serbest rekabeti nasıl saf dışı bıraktığını, tekellerin-finans kapitalin nasıl doğduğunu, bir işletme sistemi olarak tekelci devlet kapitalizminin serbest rekabetin yerini nasıl aldığını, emperyalist ülkelerin dünyayı paylaşma mücadelesinin aynı zamanda bir ideolojik mücadele şeklinde de yürütülmüş olduğunu biliyoruz. 20.yüzyıl'ın bütün o ideolojilerinin, ve de "devrim anlayışlarının" ne olduğunu, neye hizmet ettiğini biliyoruz!¹⁵ Ama bütün bunların yanı sıra bilmemiz gereken bir şey daha var :

Bu süreç de, yani serbest rekabetin inkârı ve tekellerin doğuşu süreci de, zaman içinde kendi inkârını yarattı. Ve öyle oldu ki, tekelci kapitalizm yerini tekrar-ama bu kez küresel bir üst düzeyde, bir başka tür serbest rekabete-serbest rekabetçi küresel bir kapitalizme bıraktı. Tabii buna bağlı olarak, eskiden, ulus devletin kanatlarının altında gelişen ve ulus devletin açtığı ideolojik yolda dünyanın paylaşılması mücadelesi içinde varolan sermaye-finans kapital de, tıpkı o kabuklarını delerek uçup giden ipek böceği kurtçuğu gibi, ulus devleti ve onun milliyetçilik adı verilen ideolojik kabuklarını sırtından atarak dünyanın dörtbir yanına gitmeye-yayılmaya başladı. İşte, sosyalist sistemi de çökerten o küreselleşme sürecinin dinamiği budur; 21.yüzyıl'ı doğuran

¹⁴ Bu, daha önce antika tarihte tarihsel devrimler sürecinde de böyle olmuştur. Alın bir Osmanlı'yı, ne idi o "Osmanlı Devleti'nin ideolojisi"! Bu durumda da gene güçlü devlet-zor faktörü ve ideoloji birlikte tarih sahnesine çıkıyorlardı..

¹⁵ <http://www.aktolga.de/t5.pdf>

sürecin diyalektiği budur. Bugün bunu, bu süreci görmeden başka hiçbir şeyi görmek ve anlamak mümkün değildir!.

Evet, bilginin demokratikleşmesidir işin özü. Buna bağlı olarak da tabii, teknolojik devrimdir. Küreselleşmenin fotoğrafını çektiğiniz zaman görünen tablo budur. Bu doğru. Ama, görünen bu tablonun altında bir de çıplak gözle görünmeyenler var: Bilgi nasıl demokratikleşmişti? Tekel egemenliği nasıl kırılmıştı da üretici güçlerin gelişmesi anlamına gelen teknolojik bir devrim gerçekleşmişti? Nasıl olmuştu da sermaye, arkasında ulus devlet desteği olmadan dünyanın dörtbir yanına elini kolunu sallayarak gidebilir hale gelmişti?. Bu sorulara da cevap verebilmek gerekiyordu. Öyle ya, eski -20.yüzyıl kalıntısı- anlayışa, “emperyalizm teorisine” göre tekelleri aşamıyordu, öyle değil mi?. Şimdi nasıl oluyordu da bu engeller aşılabilirdi? Bilginin demokratikleşmesi ve teknolojik devrim denilen olay nasıl olmuştu da küreselleşme olarak ifade ettiğimiz sonuca yol açmıştı?

Önce şu gerçeğin bir altını çizelim: Elinizi vicdanınıza koyun ve söyleyin, bugün dünyanın her yanında kapitalizm altında üretici güçler geliyor mu gelişmiyor mu? “Hayır gelişmiyor” diyorsanız eğer, diyecek lafım yok size!. Daha geçen gün açıklanan rakamlara göre bu yılın (2014) ilk çeyreğinde Türkiye’de bile büyüme hızı yüzde dördü geçti! Siz bu gerçeği görmek istemiyorsanız eğer ne diyeyim ki başka, bu noktadan sonra tartışma da olmaz zaten!. Ama yok eğer, üretici güçler artık kapitalizm altında geliyorsa, o zaman bunun başka izahı yoktur: Bu, açıkça, tekel egemenliğinin artık kırılmış olduğu anlamına gelir. İşte, küreselleşme denilen olay da budur zaten!. Bazıları bugün, moda uyararak, hem “bilginin demokratikleştiğinden” bahsetmek zorunda kalıyorlar, ama hem de, halâ “tekel egemenliğinden-tekellerden”!.. Olur mu böyle şey!

Sorulması gereken asıl soru şudur artık: Peki, tekel egemenliği yoksa artık, ne var bugün onun yerine?. Nedir şu an üretici güçlerin dünyanın dörtbir yanında olağanüstü boyutlarda gelişmesini sağlayan? Cevap açık: Bunun adı, yeni tipten küreselci bir serbest rekabet düzenidir. Küreselleşmeye neden olan da budur -onun bu rekabetçi özüdür- zaten.

Serbest rekabeti görmeden küreselleşmeden bahsetmek abesle içtigaldır. Hem eski “solcu” tezleri terketmeyeceksin, hem de küreselleşme sürecinden bahsedeceksin!. Bunun anlamı budur! Minareyi eski kılıfına sığdırmaya çalışmaktır!.

İşte, ulus devletlerin çözülmesi sürecinin diyalektiği budur. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerin “uluslaşırken küreselleşmeleri sürecinin diyalektiğini”¹⁶ de bu genel oluşum içinde yerine oturarak anlamak lazımdır.

Bugün artık ellerinde birer çanta dünyanın dörtbir yanını dolaşarak mal satmaya çalışıyor Anadolu’nun burjuvaları (tıpkı gelişmiş ülkelerin burjuvaları gibi)!. Artık ulusal sınırlar içinde kalmıyorlar onlar da; yok ulus devletmiş, yok Kemalist ideolojiymiş, kimsenin bunları taktığı yok!.. Yok, çünkü artık kimsenin ulus devletin o koruyucu kabuklarına ihtiyacı kalmadı!.

Tek bir şey var bu süreci tetikleyen: Daha iyi kalitede ve daha ucuza üretebilmek.. Eğer bunu başarabiliyorsan dünya pazarlarında yerin var, başaramıyorsan yok, bu kadar basit!. Yani öyle, ulus devletinin zoruyla-ideolojik ikna gücüyle falan mal satamazsınız artık kimseye!. Eski sömürge düzeni bitti artık!. Bakın Orta Doğu’ya! ABD’siyle Avrupa’sıyla o eski “emperyalist” güçler nal topluyorlar artık geriden!. Gelişmelere uyum sağlamaya çalışarak(!)¹⁷ yeni

¹⁶ <http://www.duzceyerehaber.com/Munir-AKTOLGA/15300-Uluslasirken-kuresellesmek>

¹⁷ Mısırdaki gibi, darbeye darbe bile demeden eski statükoyu devam ettirebileceklerini sanıyorlar!

süreç içinde yer kapmaya çalışıyorlar!! Bir de Türkiye'ye bakın!¹⁸ Herkes parmak ısıyor Türkiye'nin şu son on iki yıl içinde katettiği mesafeye!

GELDİK TÜRKİYE'NİN DURUMUNA.. TÜRKİYE NEREDE DURUYOR BUGÜN?.

Soru şudur: Türkiye, bugünkü konumuna 20.yüzyıl mantığına göre (Kapitalizmin Gelişmesinin Eşit Oranda Olmaması Kanunu'na göre) gelişen, varolan o eski dengeleri-statükoları aşarak gelen yeni bir ulus devlet gücü olarak mı gelmiştir? Şu an durduğu yer bu mudur Türkiye'nin? Türkiye, Osmanlı'nın küllerinden yeniden doğuşunu temsil ederek "yükselen yeni emperyal bir güç" olarak mı ilerliyor yolunda?

Bu konu çok önemli; çünkü bazıları-hatta AK Partililer'in bir kısmı da böyle düşünüyorlar!. Onlar da, AK Parti iktidarları altında yapılan işlerin nasıl yapıldığının, Türkiye'nin son yıllarda kendi iktidarları altında bu noktaya kadar nasıl geldiğinin farkında değiller hala(!); sanıyorlar ki, değişen birşey yoktur, nasıl ki eskiden bir Almanya yeri göğü inleterek, mevcut dengeleri altüst ederek çıkıp gelmişse ortaya, bugün de aynı şekilde o rolü Türkiye oynamaktadır! Hatta işi abartarak, daha ileriye gidebilmek için AK parti'ye bir ideoloji ve Erdoğan'a da mesihanik bir kimlik, ya da, tek adam-"Führer" rolü biçmeye kalkışanlar bile var aralarında!¹⁹ Bunlara göre, "küllerinden yeniden doğan modern bir Osmanlı Devleti'dir" söz konusu olan!. Nasıl ki, bir Weimar Cumhuriyeti enkazı yükselen bir Almanya'yı yaratmışsa, benzer bir şekilde, "Osmanlı'nın uğradığı haksızlıklar da bugünkü Türkiye'nin yükselişine zemin hazırlamıştır"!!.

21.yüzyıl'ın göbeğinde, ideolojilerin can çekiştiği bir aşamada yeni tipten bir "İslamcı-Osmanlılık" yaratarak Türkiye'ye bu deli gömleğini giydirmeye çalışanların aklına şaşarım ben!. Neymiş efendim, "Erdoğan bu yola kefenini giyerek çıkmışmış"!.. Yani deniyor ki, "siz de öyle yapın, her an kendinizi feda etmeye hazır olun"!! (Bunların "kefen" dedikleri şeyin, aslında, yaratılmaya çalışılan o İDEOLOJİ'den başka birşey olmadığını unutmayın!..)

Peki gerek var mı bütün bunlara; daha doğrusu, bu türden metafizik "kahramanlık" gösterilerine gerek var mı? Bu türden çıkışların farklı çıkarların peşinden koşan bütün o statüko güçlerini birleştirdiği, bunları hep birden üstümüze saldırttığı görülüyor mu? Bunun da ötesinde, bu türden bir jakobenliğin maddi temelleri var mı -başarı şansı var mı- bugün; 21.yüzyıl'ın göbeğinde, içinde birey olarak kendi varlığının yok olduğu "kefen" yerine geçen bir ideoloji yaratarak -bu türden bir deli gömleğini giyerek- ilerlemeye, mevzi kapmaya çalışmaya imkan ve de gerek var mı?

Bir kere daha altını çizelim: "21.yüzyıl dinamikleri"- "Türkiye'nin elindeki yumuşak güç" silahı falan deyip duruyoruz hep, nedir bütün bunların anlamı? Nedir o Türkiye'nin elindeki silah olmayan "yumuşak güç silahı"! Bir malı daha iyi kalitede, daha ucuza imal ederek rekabet edebilmek, ve bu şekilde, daha çok satarak, dünya pazarlarında daha çok yer kapmak değil midir işin özü! İşte, "küreselleşme" adı verilen bu yeni dönemin atom bombasından daha güçlü

¹⁸ Bırakın artık şu, „solculuk“ adı altındaki Türkiye düşmanlığını da Türkiye'ye bir bakın!..

¹⁹ Çok ilginç! "Liberaller" ve "solcular"la, kendilerini AK Parti'nin jakobenleri olarak sunan bazı "danışmanlar" korosunun başı çektiği kesim arasında tersinden nasıl da bir uyum var!.. "Liberaller" ve "solcular" AK Parti'yi ve Erdoğan'ı "Osmanlı'yı diriltmeye çalışan, "Führer" rolünü oynayan faşist bir lider" olarak değerlendirirken, ötekiler de, farklı bir terminolojiyle tersinden -ama, "doğrusu da budur" diyerekten- işi aynı noktaya vardiıyorlar aslında!. Ve elbirliğiyle kurulan bir denge içinde hepsi de görevlerini yerine getiriyorlar!..

olan “silah olmayan o silâhı” budur! Hasbel kader Türkiye’nin de ele geçirerek kullandığı, onun son on yıldır zaferlerden zaferlere koşmasının altındaki mucizevi “yumuşak gücün” özü budur.. Erdoğan’ı “Erdoğan” yapan sırrın içeriği de budur. Onu -yani Erdoğan’ı- kerameti kendinden menkul mesiyani bir şeyh olarak sunmak, ona -ve Türkiye’ye- yapılan en büyük kötülüktür..

Sakin bu noktayı atlamayın: Bu -bu “yumuşak gücü keşfederek onu elinde tutabilmek- o kadar belirleyici bir dinamiktir ki, AK Parti iktidarıyla birlikte Türkiye gemisi, daha ne olup bittiğinin bile farkına varmadan, ister istemez yelkenlerini bu küresel rüzgarlarla şişirmek-doldurmak durumunda kalmıştır! Buna bir de sistemin -eski Türkiye’nin- küreselleşen bir dünyada artık mevcut yapıyla daha fazla yol alamaz hale gelmesi de eklenince, içe kapalı tarih öncesi yapı çatırdamaya başladı. Kabuklar kırılıyor, tıpkı kanatlanmış o kelebek gibi Türkiye uçuşa hazır hale gelmeye başlıyordu. Öyle bir oluşumdu ki bu, bunu 20.yüzyıl paradigması içinde bir yere oturarak kavramak mümkün değildi; bunun ne Kapitalizmin Gelişmesinin Eşit Oranda Olmaması Kanunuyla ilişkisi vardı, ne de Osmanlı’nın küllerinden yeniden doğuşuyla!. Arkasında hiçbir ulus devlet gücü olmadan ilerliyordu Türkiye!. Bu ilerleyişte ulus devlete, onun silahlı gücüne dayanmak bir yana, tam tersine, o gücü geriletirerek, ondan kaynaklanan vesayet sistemini darmadağın ederek oluyordu olup bitenler. İdeolojiye falan da ihtiyacı yoktu Türkiye’nin. Çünkü zaten, ulus devlet engelleriyle birlikte onun Kemalist ideolojisiydi de yerle bir olan!.

İşte geldik meselenin can alıcı hassas noktasına: Ben, bütün bu olup bitenleri herkesin -hatta oyunun baş aktörlerinin bile- tam olarak anlayabildiği kanısında değilim!

Diyeceksiniz ki, “bundan daha tabii ne olabilir, insanlar önce yaşarlar, yaşanan bu sürecin ne anlama geldiğinin daha sonra farkına varırlar”!. Ben de onu söylemek istiyorum zaten; yani bilinç daima yaşanan sürecin ardından geliyor. Önce, daha önceki süreçlerin içinde oluşan bilgilerin aydınlatıldığı yolda yürümeye başlıyorsun. Yeni bilgiler ise atılan yeni adımların sonunda ortaya çıkmaya başlıyorlar. Yani, önce yaşıyorsun sonra yeni şeyler öğreniyorsun!..

Bu söylenenler, özellikle, bir durumdan tamamen başka yeni bir duruma geçerken daha da büyük bir önem kazanıyor. Hele hele, geçmişinizde, bugün dahi peşinizi bırakmayan, asırlar boyunca kıtalara hükmetmiş olan Osmanlı gibi bir Devletin göz göre göre nasıl parçalandığına şahitlik etmek gibi travmatik bir olay varsa. Bugün ben, gözümü kırpmadan, bir Erdoğan’ın, Osmanlı Sultanlarından bahsederken kullandığı o “ecdadımız” kavramını eleştirebiliyorum. Diyorum ki içimden, “vay anasını, bu ne amansız çelişkidir; o Sultanlar ki, bütün tarih boyunca Müslüman orta sınıflara nefes aldirmayanlar, onlar değil midir; sırf kendilerine rakip olmasınlar diye kafalarını her kaldırışlarında onların tepesine binerek, onları asıp, kesenler, süründürenler onlar değil midir; ama, görüyorsunuz işte, bütün bunlar genede onları kendi katillerine aşık olmaktan alıkoymuyor! Alevileri, kendi katilleri olan o Devlete aşık olma anlamına gelen Stockholm Sendromuna yakalanmakla suçlayanların kendileri de gene aynı sendromdan muzdaripler”! Tamam, belki de ben o zulmü yaşayan kesimden gelmediğim için bu konularda bugün onları daha kolay eleştirebiliyorum; ama doğru değil mi bütün bu söylediklerim?

Gene kendim cevap vereyim, “doğru tabii”! Ama bu doğruların yanı sıra başka doğrular daha var! Osmanlı’nın o son zamanlarını düşünün, Abdülhamid dönemini falan.. Bir yanda batılı emperyalist devletler, diğer yanda ise, bunların ihraç ettikleri oryantalist kültür ihtilali süreci içinde yetişen, pozitivist dünya görüşüne -devrim anlayışına- sahip, herbirisi kendini birer burjuva devrimcisi sanan(!) Müslim-gayrimüslim toplum mühendisleri ordusu! Önce, “devrim yaparak” o gayrimüslimler

ayrılıyorlar birer birer.²⁰ O zaman bakıyor Osmanlı, ayağının altındaki toprak kayıp gidiyor, ta o III.Selim ve II.Mahmut zamanlarından beri hayata geçirmeye çalıştığı “batılılaşarak Devleti kurtarma” (Osmanlı vatandaşlığı altında bütün Osmanlıları bir araya getirerek Devleti yeniden organize etme) politikasının artık işe yaramadığını görerek politika değiştirmeye çalışıyor. Ve diyor ki Müslüman orta sınıflara, “bakın olmuyor, herşeyi denedim, önce, batılılara ve onların himayesindeki gayrimüslim tebaaya yaranmak için sizlere göz açtırmadım, sizleri astım kestim. “Müsadere” adı altında mülksüzleştirmenin en alasını sizlere uyguladım; ama görüyorsunuz olmadı, birer birer hepsi ayrılıp gidiyorlar!. Özür dilerim!! Alın o zaman, bu Devlet sizin olsun, gelin sahip çıkın ona!!. Kürt, Türk, Arap, Arnavut demeden bütün Müslümanlar bir olun Devletinize sahip çıkın!!. Hepimiz aynı gemideyiz, Devlet gemisi batarsa -ki batmak üzere- hiç kimse sağ kalmayacak”!.. İşte, Osmanlı’nın Abdülhamid’in ağzından Müslüman orta sınıflara söylediği budur.

Sonra ne oluyor peki? Vay sen misin “Müslümanların birliğinden” bahsedene, “Devleti bu zeminde yeniden örgütlemeye” çalışan!. Vurun abalıya, “gerici”, “islamcı”, “yobaz” diyerekten bütün o Jöntürk-İttihatçı takımı (gayrimüslim devrimci yoldaşlarıyla da beraber) adamın başına çullanıyorlar, ve “devrim” yaparak onu iktidardan indiriyorlar!²¹. Düşünebiliyor musunuz, ilk kez bir Osmanlı Padişahı (Devleti kurtarmak için bile olsa) Müslüman orta sınıflara el uzatıyor ve “gelin, Devlet sizin, tutun şunun ucundan” falan demeye kalkıyor(!); ama bir de bakıyorsunuz, daha sözünü bile tamamlamadan “halk adına, halka rağmen halk için” “devrim” yaptığını söyleyen bir “devrimciler” kadrosu tarafından alaşağı ediliveriyor!. Ondan sonrası malum!. Yüz yıllık bir yıkım!. Ama, iddia edildiği gibi “yıkılan” o Devlet olmuyor, kabak sonunda gene o Müslüman orta sınıfların başında patlıyor!. “İttihatçılar”, sonra da “Kemalistler” falan derken, bir türlü sivil toplum haline gelme fırsatını bulamayan, kendilerini ve içinde yaşadıkları toplumu yeniden üretememenin verdiği TRAVMA ile kaderlerine küsmüş halde kendi MUHAFAZAKAR dünyalarında (hiç olmazsa bozulmadan kalabilmeyi tercih ederek) yaşayagelen o Müslüman orta sınıfların başında patlıyordu!..

İşte, AK Parti iktidarına kadarki Türkiye tarihinin ana çizgileri bunlardır. Bugün, Kemalist muhalefetin karşısında ayakta kalarak yol almaya çalışan AK Partililer’deki -ve Erdoğan’daki- o “ecdadımız” saplantısının, bir tür reaksiyona dayanan o Abdülhamid ve Necip Fazıl hayranlığının altında yatan tarihsel travmanın kökleri bunlardır. Onlar, Devletin İttihatçı kanadına, onun ideolojisine karşı çıkarak, bunların kök söktürdüğü “ecdatlarına” sahip çıkmaya çalışırken, aslında, hiç farkında olmadan Devlete -en çok karşı çıktıkları o Devletin ruhuna- onun başka, İslamcı bir kanadına sahip çıktıklarının farkında değiller! Bunu şuradan anlıyoruz ki, son “Paralelller” operasyonu sırasında “nasıl oldu da bunları hiç farketmediniz” sorusuna, “saflığımızı verin” diyerek nerede durduklarını ortaya koymuş oldular! Bu psikoloji, bu yanılığ, şüphesiz, tarihsel olarak biriken bir reaksiyondan kaynaklanıyordu. Yola çıkarken

²⁰ Ne güzel değil mi, bundan daha tabii ne olabilirdi, „ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı” değil miydi esas olan!! Ama ne gariptir ki, “kendi kaderini tayin eden” bütün o ulusların başına “devrimin” hemen ardından birer Alman kral -ya Rus ajanı- geçiyordu!.. Bütün o 20.yüzyıl tarihini yeniden yazmak gerekiyor aslında!..

²¹ İşte „devrim“ „devrim“ denilen o „1908 Devrimi“ olayı budur! Bir tür “27 Mayıs Devrimi” yani! Bu konuyu tartışırken geçen bir arkadaşta dedi ki, “e peki o zaman, eğer 1908 bir devrim değilse, 31 Mart Vaka’sına da “karşı devrim” diyemeyiz, öylemi, peki o neydi o zaman”? Ne kadar ilginç! Ne 1908 bir devrim, ne de 31 Mart bir karşı devrim!! 31 Mart’ın “karşı devrim” olması tamamen 1908’e “devrim” denilmesinin sonucu. Ha 31 Mart mı, bir tür reaksiyon-kendini savunma olayı o. Devletin İslamcı yanının bir refleksi.. Yani, “ilericilikle” “gericilikle” alakası yok bunların. Emperyalist kültür ihtilalinin-Oryantalizmin ürünü Pozitivist toplum mühendisi bir kadronun kalkışmasına karşı varolan sistemin İslamcı kanadının kendini savunması olayı.. Tarihi bize öyle çarpıtarak öğrettiler ki, tabii kendileri “devrimci” olunca onların dışındakiler de -onları eleştirenler de- hep “karşı devrimci” olmuş oldular!

onlar sanıyorlardı ki, “Devlet aslında bizim, ama o işgal altında; bu yüzden, Devleti Kemalistlerden arındırırsak bu iş biter; Yeni Türkiye, Osmanlı'nın küllerinden yeniden doğmuş şekli olarak ortaya çıkar”!. Ama ne oldu sonra; o “paraleller” olayı bir tür şoktur aslında. “Devletin öteki kanadının asıl sahibinin” kim olduğunu gösteren bir şok! Ama onlar henüz daha işin bu yanını tam olarak anlamış değiller!!. Çünkü kafalarındaki reaksiyona-travmaya dayalı o ideolojik kalıntılar henüz daha kazanmadı. Devlete sahip çıkma yarışı henüz daha son bulmadı!. Öyle kolay kolay bulmaz da! Bu iş öyle bir iştir ki, göreceksiniz bakın, sonunda bu düğümü çözecek olan da gene yaşanan hayatın kendisi olacaktır. İçine girilen süreç -iç ve dış dinamikler- yol boyunca onları evirip çevirerek nasıl günümüzün modern burjuva devrimcileri haline getirdiyse, bunun ne anlama geldiğini de eninde sonunda onlara gene bu süreç öğretecektir!.. Erbakan'ın kucagında, Necip Fazıl'ların dünyasında İslamcı ideolojinin kanatları altında yetişen o kadroları modern Türkiye'nin mimarları haline dönüştüren 21.yüzyıl paradigmasına güveniyorum ben. Tarihsel olarak oluşan o İslamcı reaksiyonun içinden yavaş yavaş Yeni Türkiye'nin yüzü görünmeye başlıyorsa eğer, bunu ona borçluyuz. Tamam, geçmişe yönelik o travmanın etkisinden kurtulmak kolay değil, ama hayatın içinde kalıp problem çözerek ilerlemek zorunluluğu, onları, bazan kendi iradelerinin de dışında, ileriye doğru itmektedir!. Bu nedenle, çoğu zaman onların ne söylediklerine değil, ne yaptıklarına bakmak gerektiğini düşünüyorum ben!. Evet, içinden çıkıp geldikleri o ideolojik kabuklara, eskiden kalma o reaksiyona bağlı olarak yer yer hatalar yapıyorlar. Ama sonra, hayatın içinde olmanın verdiği o pragmatizmle yapılan hataları görerek bunlarda ısrar etmeden hemen dönmesini de biliyorlar. Kolay bir iş değil bu.

Erdoğan'ın o, “biz kefenimizi giyerek -yani kendimizi feda ederek- yola çıktık” sözünü de bu konteks içinde değerlendirmek gerekiyor. Tamam, buradaki kefen ideolojidir- İslamcı ideolojidir, yaşanan sürecin diyalektiği onu kaçınılmaz olarak ideolojinin- ideolojik bir kalkan olarak İslam'ın- koruyucu kanatlarının içine almıştır; bu doğru. Ve o, önünde duran, hiç aşılmaz gibi görünen engellerin birer birer aşıldığını gördükçe, bütün bunları kendi nefsinin feda ederek içine sığındığı o kefene -ideolojiye, onun sağladığı mistik kuvvete atfederek oradan kuvvet almaya çalışıyor, bunlar hep doğru; ama aynı zamanda, yaşamı devam ettirme mücadelesinin kazandırdığı pragmatik bir yanı da var onun. Bunun ne kadar farkında onu bilemiyorum, ama onu asıl ayakta tutan özellik bence bu yanı. Çünkü o, ancak bu tarafı sayesinde içe kapanmaktan kurtularak 21.yüzyıl dinamiklerine açık hale geliyor.

İşte, bu iki yanın bileşmesiyle ortaya çıkıyor Erdoğan diyalektiği. Bir yanıla ideolojinin koruyucu kabuklarına sığınarak, onun içinde “kendini feda etmiş olma” duygusunun sağladığı “yenilmezlik” psikolojisiyle güç toplarken, diğer yanıla da, hayat yollarında elastiki bir kimlikle eğilip bükülmeyi başararak ilerlemeye çalışıyor. Burada, sürecin hangi tarafının gelişeceğini belirleyecek olan şüphesiz yaşanan hayatın diyalektiği olacaktır. Bu o kadar ilginç bir olay ki, eğer işler 20.yüzyıl paradigması içinde dönseydi bu türden bir kişilikten pekala Türkiye'ye özgü bir “Führer” de çıkabilirdi. Ama şimdi öyle olmuyor işte, neden? Çünkü, sen ne yaparsan yap, artık bastığın toprak farklı!. 20.yüzyıl artığı süreçlerin oluşturduğu iradenin dışında seni çekip çeviren 21.yüzyıl paradigmasıdır artık!. Yani artık, sen istesen de Türkiye'yi 20.yüzyıl paradigmasına göre (tıpkı bir zamanların Almanya'sı gibi) “yükselen bir kapitalist güç” haline getiremezsin!.. Güçlü bir ordu, güçlü bir devlet, ve bu gücün arkasında dünya pazarlarında kendisine yer tutmaya çalışan -bu anlamda güçlü- bir “büyük Türkiye”! Bu değildir artık 21.yüzyıl'ın gerçeği!.. Dünya pazarlarında söz sahibi olabilmenin yolu bu değildir! İşte, “liberallerin” ve “solcuların” anlayamadıkları gerçek burada gizlidir.

20.yüzyıl'ın o “güçlülerinin” bugün ne halde olduklarına bir bakın hele!. Bir türlü çıkamıyorlar içinde buldukları o statüko bataklığından!. Çünkü, eskiden beri sahip oldukları o güç-güçlü olma anlayışları şimdi kendi zıttını üretmeye başladı!. Şu ABD'nin haline bakın!. “Dünyanın en büyük askeri gücünün”, daha düne kadar

dünyanın jandarması olmaya soyunan o gücün haline bakın!. Görüyorsunuz bütün bunlar yetmiyor artık. Tam tersine, devletin ve ordun ne kadar büyükse o kadar geri kalıyorsun 21.yüzyıl koşusunda!. Bunların yerine bilime, tekniğe, bilimsel araştırmalara yatırım yapman lazım artık. Yani artık en güçlü ordusu-devleti olan değil; bilime en çok yatırım yapan, bilim insanları için en çekici hale gelen ülke en güçlü sayılıyor. Dünyanın fatihi olmak için Osmanlı'nın o Devletçi ideolojisine ve Fatih Sultan Mehmet olmaya gerek yok artık (bu söz Erdoğan'a !) En iyi kalite malı en ucuza üretebilendir artık dünya pazarlarının FATİH'i!

İşte AK Parti'nin ve Erdoğan'ın yürüdükleri yol budur.. Tam anlamıyla bir bıçak sırtı!.. "Kıldan ince kılıçtan keskin" bir sırat köprüsü sanki!.. Bir yanında, 20.yüzyıl paradigmasının -ve ideolojilerin- "aydınlattığı" bir karanlık(!), diğer yanında ise, 21.yüzyıl paradigmasının (yol aldıkça değeri anlaşılan) aydınlık yolu!.. Ben, inanılmaz bir maharetle bu yolda yürümeye çalışan o insanlara güveniyorum!. Güveniyorum, çünkü benim asıl güvendiğim, girilen o yolun kendine özgü dinamikleridir. Öyle ki, bu yola bir kere girdin mi, artık ondan sonra geri dönüşü yoktur bunun!. Çünkü, atılan her adımla birlikte, doğru yerde durup durmadığını sağlama olanağını da veriyor sana süreç. Üretici güçleri geliştirme yolunda elde edilecek her başarı bir sonra ki adımın da yolunu açıyor.. 21.yüzyıl'ın bu aydınlık yolunda artık hiçbir ideoloji için kendini feda etmeye gerek yoktur!. Çıkarın artık o ideolojik kefenleri üzerinizden.. Çünkü, bir zamanlar sizi koruyan o ideolojik zırhlar artık bir yük hale geldi size!..